

Конгрес
Українських
Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 12 вересня 2006 року № 36 (148)

 ЧЕСТЬ НАЦІЇ

ДОНЦОВ. ПОВЕРНЕННЯ НА МАЛУ БАТЬКІВЩИНУ

У Мелітополі традиційно відзначено річницю з дня народження видатного уродженця міста Дмитра Івановича Донцова. 123 роки тому народився видатний дослідник вітчизняної історії, політології, літератури, теоретик українського націоналізму, редактор багатьох часописів, автор сотень публікацій, міністр Української держави 1918 р., ім'я якого, нарешті, було увіковічено в рідному місті. 126-кілограмовий бронзовий барельєф роботи місцевих майстрів постав на стіні колишнього Мелітопольського реального училища, де до 1900 року навчався майбутній автор "Націоналізму", "Духу нашої давнини" і ще сотень наукових та літературних праць.

Встановлення меморіальної дошки Д. Донцову ініціювалося мелітопольськими міськими організаціями товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка та Конгресу Українських Націоналістів (їх незмінно, протягом усіх років незалежності України, очолює кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Мелітопольського державного педагогічного університету Віктор Гудзь). Раніше Мелітопольська міська рада не давала дозволу на встановлення вже виготовленої дошки спочатку з бронзи, а потім з граніту. Зрештою, останню було встановлено у 2002 р., але після зняття дошки для ремонту стін (2004 р.), на місце її не було повернуто.

Запорізьке обласне телебачення у 2003 р. зняло 40-хвилинний документальний фільм про Д. Донцова, який був продемонстрований в обласній мережі. Цей фільм відкривав першу Всеукраїнську наукову конференцію "Теоретична спадщина Миколи Міхновського і Дмитра Донцова в контексті українського державотворення", організовану на базі кафедри історії Мелітопольського педуніверситету. У конференції взяли участь 58 вчених з 10 міст країни, в тому числі 7 професорів, докторів наук.

У 2004 р. за справу взялися міські осередки партій НСНУ (очолює депутат міськради Валерій Міщенко) і Конгресу Українських Націоналістів. В. Гудзем було знайдено талановитих патріотично налаштованих митців, членів спілки художників ще з радянських часів Леоніда Носача (Енергодар) і Євгена Солоненка (Мелітополь), яким і замовлено художні і скульптурні роботи з виготовлення барельєфу. Бронзове лиття здійснювалося на одному із заводів Дніпропетровська. Технічне керівництво проектом забезпечував керівник міськвиконкому НСНУ Геннадій Карачевцев. Спільними зусиллями до фінансової і технічної підтримки проекту було залучено приватні підприємства "Мелітопольська трикотажна фабрика" (директор Олег Буряк), "БіОЛ" (О. Шостак), "Агролюкс" (М. Ківа). В результаті барельєф був змонтований і відкритий саме в день народження Дмитра Донцова.

Урочистий мітинг, присвячений цій події, відкрив голова Мелітопольського міського проводу КУН Віктор Гудзь. Разом із головою ради міської організації НСНУ він зняв покривало з барельєфу для освячення. На барельєфі, прикрашеному українською національною символікою, присутні прочитали лаконічний, але осяжний надпис "Дмитро Іванович Донцов. Духовний будівничий України", і дати життя вченого.

Акт освячення і молебень провів настоятель храму ім. Св. Кирила і Мефодія УПЦ Київського Патріархату о. Валерій (Колесник). Саме у цьому храмі, який належав Мелітопольському реальному училищу, а нині потребує капітального ремонту, молився колись Донцов.

Після вітального слова заступника міського голови Олени Дубініної з Партії регіонів, яка, нарешті, вдало витримала свій перший виступ державною мовою, виступили: заступник голови Проводу Конгресу Українських Націоналістів Володимир Борейчук, який наголосив на актуальності ідей Донцова про потребу духовного опертя українців на власну мову, віру, традиції, про органічне європейське місце нашого народу в історії; а також представник НСНУ Геннадій Карачевцев.

Закінчення на 2-й стор.

 ЧИТАЦЬКА ПОШТА

ЧЕКАЮТЬ СЛОВА ПРАВДИ

Пише вам постійний читач нашої газети. Я живу і працюю в селищі, де більшість населення розмовляє російською мовою. Це, звісно, не їхня вина, це вина радянської влади, яка топтала нашу мову, нищила її. Слава Богу, варварство залишилось у минулому. Я переконаний, що українська правда таки переможе, і ось чому. Хоч і розмовляють мої односельці російською, хоч більшість голосували на виборах за Януковича, але вони цікавляться історією України і хочуть знати всю правду про своє минуле.

Я – голова Новомаячківського осередку ОУН. Дружина працює завідуючою філіалу ощадбанку. Багато пенсіонерів отримують у неї пенсію, я спробував через дружину розповсюдити газети "Нація і держава", "Українське слово". І люди почали їх читати, цікавитися. Тепер навіть переказують один через одного, що в ощадкасі є цікаві газети, я такого і не очікував.

Отож з нетерпінням чекаємо нашу поштарочку, яка несе нам "Націю і державу" та інші газети, в яких звучить слово правди.

Слава Україні!

О. ГАВРИЛЮК,
смт Нова Маячка,
Херсонська область

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ: "ДОПОМОГА ДІАСПОРИ УКРАЇНІ ВИМІРЮЄТЬСЯ МІЛЬЯРДАМИ"

Світова й українська громадськість знає Аскольда Лозинського як президента Світового Конгресу Українців. Народився він 8 лютого 1952 року в Нью-Йорку. "Третя політична хвиля" української еміграції, до якої належали батьки Аскольда, вирізнялася помітною кількістю гуманітарної інтелігенції та наукової еліти. Опинившись у діаспорі, ці люди спричинили розквіт українського політичного, громадського, культурного та релігійного життя на чужині. Емігрантів "третьої хвилі" об'єднувала відданість ідеї незалежності України. За часів існування Союзу вони протестували проти ув'язнення та фізичного нищення українських дисидентів та пануючого зросійщення, всіляко підтримували розвиток української культури. Аскольд Лозинський, зростаючи у високодуховному та інтелектуальному оточенні, як мовиться, з молоком матері увібрав дух українського патріотизму. Працювати на об'єднання світового українства почав замолоду. Задля успіху у цій справі отримав добру освіту: 1969 року закінчив гімназію "Реджіс" у Нью-Йорку, 1973 року – коледж "Фордхам", у 1976 році – юридичний університет "Фордхам". Здобув науковий ступінь доктора. Спеціалізація Лозинського – майнове право, торговельні операції, майно. Він є членом Федеральної адвокатури Південного і Східного Нью-Йорка. Має родину: дружину – українку на ім'я Роксолана та двох дітей – сина і доньку. Посідав, зокрема, посади члена Ради директорів Організації американської допомоги у світі, віце-президента Українського конгресового комітету Америки. Донині є президентом Українського конгресового комітету Америки та членом правління багатьох українсько-американських та світових українських організацій. Увазі читачів пропонуємо ексклюзивне інтерв'ю з Аскольдом ЛОЗИНСЬКИМ.

"НАЦІЯ – ТВОЯ ВЕЛИКА РОДИНА"

– Як сталося, що Ви, народившись у Нью-Йорку, в іншомовному середовищі, зберегли рідну мову, своє національне коріння?

– Завдяки мамі. Ми були бідні, і то дуже добре, бо не мали телебачення. А мама від самого початку вкорінювала українську мову до нашої свідомості. Коли я пішов до першого класу, не знав жодного слова англійською. Моя мама Марія, якій зараз 90 років, досі перейнята активною громадянською позицією, переживає кожну подію, що відбувається в Україні: і вибори, і помаранчеву революцію, і недавній універсал. Я маю її натуру, її виховання.

– Виховну роль у Вашому світосприйнятті, напевне, відіграла й Організація Українських Націоналістів?

– Вплив родини був сильнішим. Батько, зокрема, перебував в ОУН. Членство, як на мене, річ другорядна. Швидше я ідеологічно націоналістично вихований. Сприйнятна мною концепція поняття "націоналізм" така: треба працювати на благо свого народу і своєї нації, оскільки нація – це твоя велика (поширена) родина. Те, що ти робиш для своїх дітей, своєї матері, ти повинен робити для будь-якого українця. Усе це перебуває в контексті загальнолюдських постулатів: творити добро людям. Оскільки окрема особистість не здатна огорнути цілий світ, обмежуємо себе до своєї родини, а в ширшому понятті – до нації. Я так розумію націоналізм. На мою думку, так само розуміли націоналізм і його ідеологічні творці, в тому числі ОУН, Євген Коновалець, численні ідеологи.

Більшовики доклали великих зусиль, щоб спотворити саме поняття "націоналізм", надавши йому в масовій свідомості негативного відтінку. Вони й досі продовжують грати на старих міфах та приклеювати ярлики. Приміром, кажуть, буцімто, націоналісти – це шовіністи. Правдивий націоналіст не бореться проти будь-якого іншого народу, бо розуміє: як для нього дорогий його народ, так для іншої людини дорогий інший. Націоналіст бореться проти шовіністів – тих, які намагаються накинути свою волю іншим народам, перебрати владу над ними, поневолити.

На моє переконання, націоналістичні погляди абсолютно перемогли в українській діаспорі. Сама ідея надійшла з "третьою хвилею" еміграції. Якщо в Україні можуть бути різні погляди на те, що я висловив у своєму виступі на четвертому Всесвітньому форумі українців, то 50 відсотків українців діаспори зі мною солідарні.

Закінчення на 5-й стор.

Нам пора для України жить! Саме ці слова Івана Франка стали лейтмотивом святкувань 150-х роковин Каменяра. Програма вшанування пам'яті видатного українського філолога, етнографа, письменника, передбачала також святкування у селах і містечках України.

НАРОДНИЙ ПАМ'ЯТНИК У КОРЧИНІ

У селі Корчині Сколівського району відбулися урочистості з нагоди відкриття пам'ятника Іванові Франку. Пам'ятник встановлено на тому місці, де геніальний письменник виступав перед громадою села 26 серпня 1884 року.

Погруддя Франка споруджено з ініціативи депутатів Сколівської районної ради конгресівця, голови РО КУН Михайла Сородника та нашоукраїнця Володимира Мушинського, сільського голови Корчина, конгресівця Ігора Зубрицького та їхніх однодумців. За підтримки Сколівської РДА (голова І. Свистун), районної ради (голова М. Романишин) та меценатів (зокрема, Василь Бандерич, Роман Дяків) організатори здійснили свій задум. Натхненною працею ініціатори знайшли союзників в особі авторів пам'ятника скульптора В. Одрехівського і архітектора М. Білого, а також багатьох доброзичливців, які фізично, матеріально і духовно долучилися до втілення проекту в життя.

Навіть карпатська злива не розігнала присутніх на урочистому відкритті корчинців: поважних гостей зі Сколього та Львова. Після освячення монумента отцем-парохом Олександром біля його підніжжя виступили чільники Сколівської і місцевої влади, а також письменник Роман Іваничук (автор відомого твору про І.Франка "Шрами на скалі"), ректор Національного університету імені І.Франка І. Вакарчук, голова секретаріату ЛОО КУН І. Данилиха, представники інтелігенції села.

Потім була художньо-концертна частина у сільському клубі, де присутні побачили уривки з вистави "Украдене щастя" у виконанні драмгуртківців села, виступи хористів народного хору "Бойківщина", вокального гурту "Орфей" зі Львова, поетеси Тетяни Онищенко з Полтави.

Ігор ДАНИЛИХА

ВШАНУВАННЯ ВАСИЛЯ СТУСА

4 вересня 2006 р. у Вінниці, біля пам'ятника Герою України Василеві Стусу, відбувся мітинг-реквієм з нагоди 21-ї річниці з дня смерті у штрафній тюремній камері радянського табору ВС – 389/36 в м. Чусові Пермської області великого громадянина і поета Василя Стуса – незламного лицаря свободи, який віддав власне життяза свою любов до України, до її мови і культури.

У мітингу взяли участь представники влади, обласних осередків політичних партій КУН, НРУ, УРП – Собор, а також громадських організацій "Просвіта", Союзу Українок Вінниччини, студентства тощо.

Священиками УГКЦ та УАПЦ було відправлено панахиду, а до підніжжя пам'ятника поетові лягли букети осінніх квітів.

Мітинг проходив під супровід стрілецьких та повстанських пісень у виконанні гурту "Просвіта", а на завершення присутні вшанували хвилиною мовчання свого земляка, якого було знищено у розквіті літ катами тоталітарної радянської доби.

Прес-служба
Вінницької ОО КУН

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

СПРАВЕДЛИВІСТЬ ТОРЖЕСТВУЄ

Кабінет Міністрів України 19 липня затвердив законопроект про соціальний захист учасників національно-визвольного руху 1939–1956 років, що прирівнює таку категорію до учасників Великої Вітчизняної війни. Сесія Волинської обласної ради ще раніше прийняла постанову з цього приводу, висловивши волю наших краян. Справедливість торжествує: 27 серпня в селі Угриничі настоятелем місцевого храму о. Володимиром відбулось освячення пам'ятного знака Невідомому бійцю, загиблому за волю України.

На акцію прибув з Костополя Рівненської області свідок трагедії того часу Олег Коленда, який розповів присутнім про ті жахливі події.

Районна організація Конгресу Українських Націоналістів дякує за надання спонсорської допомоги на виготовлення і встановлення пам'ятного знака голові райради Валерію Панасюку, колективам райдержадміністрації, Пенсійного фонду, управління праці і соціального захисту населення, Центру зайнятості, управлінню агропромислового розвитку, відділу земельних ресурсів, податковій інспекції, відділу фінансів, казначейства, статуправління, підприємцям Миколі Пугачу, Петру Мусі, Надії Зімич, Олегу Коленді та всім, хто надав допомогу.

Низький уклін і вічна людська пам'ять борцям за волю і незалежність України!

Іван ХОМИЧ,
голова районної організації КУН

ФАШИСТСЬКИЙ ОСКАЛ УКРАЇНОФОБІВ

Здійснено черговий напад на українську школу у Севастополі. Місцева влада і правоохоронці роблять вигляд, що нічого не сталося.

Нещодавно бандитського нападу зазнала єдина в Севастополі україномовна школа-інтернат № 7. Вандали камінням закидали вікна, вщент побивши шибки. Особливої шкоди зазнало приміщення українського інтернет-центру. Це вже не перша злочинна атака на заклад, в якому значну частину вихованців складають діти-сироти. Всі звернення до органів міліції залишилися безрезультатними.

Як повідомила директор школи Галина Колесник, цього разу вона вже і не заявляла до міліції, знаючи, що жодних наслідків не буде. Зоологічні українофоби, відчувши безкарність, а можливо, і підтримку з боку чиновників та правоохоронців, безчинствують все зухваліше.

Зараз директор і педколектив цього дитячого закладу бідкаються над пошуком нестандартних віконних шибок та коштів на їхнє придбання.

Привертає увагу та обставина, що бандитська вилазка здійснена саме в переддень Дня незалежності нашої держави і незадовго до початку навчального року, що дає підстави для висновку про її цілеспрямованість та виклик усім українцям Севастополя і Криму.

Надаючи політичну оцінку цій акції вандалів, Севастопольська Спілка офіцерів України звернулась до міністра внутрішніх справ, СБУ та МДА Севастополя з вимогою покласти край безчинствам українофобів щодо україномовної школи-інтернату, вживши усіх належних заходів для виявлення та покарання злочинців і осіб, котрі проявили службову бездіяльність після звернення до них дирекції школи.

Ось такі перші наслідки прийняття Севастопольською міськрадою постанови про регіональну російську мову.

Служба інформації Севастопольської Спілки офіцерів України

НАТХНЕННІ ФРАНКОВИМ СЛОВОМ

У рамках широкомасштабного свята з нагоди відзначення 150-річчя від дня народження Івана Франка поблизу музею Івана Франка в селі Нагуєвичах відбулося відкриття Будинку літераторів Львівської обласної організації Національної спілки письменників України. У цих урочистостях взяли участь письменники з Києва Анатолій Погрібний, Павло Мовчан та інші, а також священики греко-католицької конфесії. Характерно, що на подвір'ї, яке прилягає до цих будов, на камені витесані портрети багатьох українських письменників.

Певна річ, що письменники будуть їхати сюди не тільки відпочивати, а й працювати, і дух Франка буде надихати їх на творчість і шлях, яким ішов український Мойсей.

Степан ФІЛІПЧУК,
м. Київ

СВЯТОСЛАВУ МЕЛЬНИЧУКУ – 80!

13 вересня 2006 року відзначає свій 80-річний ювілей широковідома на Буковині особистість – Святослав Мельничук, колишній чотовий УПА, потім політв'язень воркутівських таборів, організатор та керівник хору "Гомін Буковини", голова Братства ОУН-УПА Буковини.

Щиро вітаємо ювіляра, бажаємо йому міцного здоров'я, довгих років щасливого життя, миру, добробуту. Бажаємо дочекатися визнання рідною Українською державою учасників боротьби ОУН-УПА борцями за волю і незалежність України. Також сподіваємось, що нарешті дочекаємось фінансування Чернівецькою обласною радою та лікування членів Братства ОУН-УПА Буковини в реабілітаційному центрі "Говерла" в м. Моршин та побудови в Чернівцях пам'ятника Борцям за волю та незалежність України.

З роси та води!
Слава Україні!
Героям Слава!

Чернівецький обласний провід
Конгресу Українських Націоналістів
ЛЮТИК В.,
Чернівецьке обласне та міське
товариство політв'язнів та
репресованих ВОЙЦЕХІВСЬКА І.,
КОСТЕЛЬНИЙ Д.**власне життя**,
Крайовий провід ОУН-УПА
Буковини

ДОНЦОВ. ПОВЕРНЕННЯ НА МАЛУ БАТЬКІВЩИНУ

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Крім того, виступили голова проводу Запорізької обласної організації КУН Василь Тимчина, депутат міськради від БЮТ Володимир Бабуха, заступник голови правління міської "Просвіти", член Братства вояків УПА Ярема Жуковський, голова міської організації НРУ Сергій Шиян, голова Запорізької ОО МНК Михайло Лук'янчиков, голова Мелітопольської МО КУН Віктор Гудзь. На урочистостях, у яких узяли участь близько 60 осіб, були присутні із своєю символікою представники Мелітопольського козацького куреня імені Дмитра Донцова на чолі з отаманом Олексієм Ревенком, Запорізької МО УНСО, Мелітопольської МО УНП, представники місцевого кримсько-татарського національного товариства, а також голова проводу Кримської республіканської організації КУН Василь Овчарук та ін. Закінчились урочистості співом гімну України. Організаторами урочистостей вже вкотре було запропоновано міській владі назвати іменем Д. Донцова одну із вулиць міста. Щоправда, за нинішнього переважання "біло-синіх" і "червоних" у міськраді сподіватися на це поки що не доводиться.

Учасникам свята були роздані підготовлені керівництвом Мелітопольської МО КУН буклети "Націоналізм", партійні газети, пам'ятні листівки про участь у відкритті барельєфа Дмитру Донцову тощо.

Після закінчення мітингу більша частина учасників на запрошення його організаторів узяла участь у богослужінні в церкві ім. Св. Кирила і Мефодія, де також вшановано пам'ять Донцова. Інші учасники урочистостей відвідали історико-археологічну пам'ятку "Кам'яна Могила", яка нещодавно набула національного статусу. Гості Мелітополя були захоплені величчю цього явища природи і нашої давньої історії.

Святкування мало широкий резонанс у засобах масової інформації міста, які, зокрема, взяли інтерв'ю у В. Борейчука і В. Гудзя.

Надалі Мелітопольський міський провід КУН планує регулярне проведення наукових конференцій на донцовську тематику, виступи в закладах освіти міста з інформацією про видатного земляка, передачу в бібліотеки міста і району націоналістичної літератури і праць Д. Донцова, влаштування постійної експозиції про життя і творчість вченого і публіциста в міському краєзнавчому музеї, початок якій вже покладено шляхом передачі частини біографічних матеріалів Д. Донцова міському проводу покійною славної пам'яті Славою Стецько.

Вся організація свята була матеріально і морально підтримана Проводом КУН, за що висловлюємо йому свою щиру подяку.

Кор. "Нація і держава"

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 22-20-26
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ГРИМАСИ ДОБИ

ЩО ПОГУБИТЬ ФРАЄРА ...

Закінчення. Початок в минулому номері.

Електроенергетикою керують теж винятково люди з донецького краю: президентом НАК "Енергетична компанія України" став Ігор Глущенко (смт Білогірське Добропольського району Донецької області, директор "Схід-Енерго" (СКМ)), а директором ГП "Енергоринок" став Анатолій Луцишин (до останнього часу – керівник ТОВ "Сервіс-Інвест", Донецьк, що входить у групу СКМ). Керівником Національної комісії з регулювання електроенергетики (НКРЕ) з недавніх пір є Олександр Рогозін (давній побратим-помічник дончанина Андрія Клюєва). До всього сказаного залишається додати, що міністром вугільної промисловості став Сергій Тулуб (Донецьк).

До цієї когорти професіоналів можна додати і вихованого сусідньою Луганщиною в Комунарську (нині Алчевськ) виконуючого обов'язки заступника міністра палива й енергетики Юлія Йоффе, якого після "відсиджування" чотирьох скликань у парламенті раптом потягнуло у виконавчу владу.

Те, що причиною тотальної заміни кадрів в енергетиці є аж ніяк не їхній професіоналізм, а принцип земляцтва й особистої відданості, мимоволі підтвердив колишній донецький губернатор, нині перший заступник Юрія Бойка Вадим Чупрун.

Представляючи на посаді президента національної акціонерної компанії "Енергетична компанія України" дончанина Ігоря Глущенка, Вадим Прокофійович сказав тепер уже колишньому голові цієї компанії Петрові Омельяновському (що прийшов у НАК з ВАТ "Західенерго"): "Повертайся і наводь там порядок".

Виходить, не такий поганий керівник, якщо його відправляють кудись як антикризового менеджера. Просто на його місце потрібно поставити свого...

Виключенням у політиці кадрових замін став голова Мінвуглепрому Сергій Тулуб. Раніше, приходячи в нове міністерство, він проводив тотальну заміну керівників на місцях. У Донецьку і зараз усі чекали рокіровок вугільних генералів – керівників державних вугільних підприємств.

Але Сергій Борисович вирішив обійтися без революцій: "Працюють люди, я їх усіх знаю, багатьох я привів на ці посади, мені вони усі відомі. Якщо хтось буде погано працювати, не виконувати задачі – тоді... А так потреби немає. Ніяких революцій, спокійна робота".

Правда, майже усіх своїх заступників Тулуб змінив.

Фінанси

Своїх людей розставив на усіх фінансових потоках держави і "великий патріот" України, що приїхав до Донецька з Росії у 1984 році, Микола Азаров.

Сівши відразу в два крісла – віце-прем'єра і міністра фінансів, – пан Азаров поміняв не тільки заступників міністра і все керівництво Податкової адміністрації – структури, що наповнюють і розподіляють фінансові потоки, – а і тих, хто прямо або побічно повинен їх контролювати. Це КРУ і казначейство.

Так, у ДПА був мобілізований як перший заступник глави ДПАУ, начальник податкової міліції Валерій Корячкин, що керував податковими міліціонерами в Донецькій області до помаранчевої революції.

А іншим першим заступником Анатолія Брезвина став теж донецький кадр – Вадим Кайзерман, що під час першого прем'єрства Віктора Януковича був першим заступником донецької податкової адміністрації.

Можна абсолютно точно сказати, що в період їхнього керівництва в Донецьку у структур Рината Леонідовича не було проблем з поверненням ПДВ. Та й взагалі ніяких проблем у цих структур не було...

Знайти донецькі корені в нового глави ГлавКРУ Петра Андрєєва не вдалося, але про те, що це не чужа для Азарова людина, свідчить його робота під Азаровим на посаді директора департаменту податкової та митної політики Міністерства фінансів України.

З цього ж гнізда і новий глава Держказначейства Сергій Харченко, що працював на посаді заступника міністра фінансів із серпня 2004 року до березня 2005 року.

Не варто забувати і про такий важливий розподільник ресурсів в Україні, як Тендерна палата. Уже 14 серпня її почесним президентом обрана один з лідерів Партії регіонів, народний депутат Раїса Богатирьова.

Першим віце-президентом палати – народний депутат Людмила Кириченко (Партія регіонів), головою спостережної ради – народний депутат Олександр Ткаченко (КПУ).

Раїса Василівна на з'їзді палати висловилася за необхідність розширення суспільного контролю у сфері державних закупівель, забезпечення максимально ефективного використання коштів і посилення боротьби з корупцією.

Світлина Олекси ВАЩЕНКА

Митниця

Основу економіки Донбасу складають експортні галузі. Та й перспектива відродження СЕЗів при Азарові стала більш ніж реальною.

Певно, для того, щоб митниця "давала добро", першим заступником цього відомства призначений Руслан Черкаський, який до останнього часу очолював Донбаську регіональну митницю.

Транспорт і зв'язок

Неважко припустити, що міністр транспорту і зв'язку, соціаліст Микола Рудьковський, не є професіоналом в очолюваній ним сфері.

Ще рік тому партійна газета "Товариш" називала його "фахівцем у сфері ПЕК". Тому основні напрямки діяльності міністерства – "Укрзалізницю" і зв'язок – він віддав більш досвідченим товаришам. Звичайно ж, із Донецька.

"Залізка" завжди була не тільки найважливішим фактором економіки загалом і ціноутворення зокрема, а й важелем тиску на підприємства. Тому відразу після приходу регіонального Кабміну на Грушевського в Державній адміністрації залізничного транспорту з'явилися "свої" люди.

"Віктор Федорович, коли направив мене на "Укрзалізницю", сказав: ти не маєш права на помилку. Звичайно, команда буде формуватися тими людьми, яких знаєш, що надійні, які – професіонали", – розповів про кадрову політику в "Укрзалізниці" новопризначений в. о. її керівника, що раніше очолював одну зі структур Рината Ахметова – ТОВ "Лемтранс", Володимир Козак.

І ця розмова, відзначимо, була у той час, коли ще не було звільнено діючого главу цього відомства Василя Гладких.

Не будемо оцінювати призначення пана Козака з погляду ефективності. Можливо, він дійсно більший професіонал, ніж ті, хто був до нього.

Нам цікавий сам підхід нового Кабміну до кадрової політики як до політики розміщення своїх людей. Ілюстрацією цього може бути рішення Кабінету міністрів від 11 серпня, яким Янукович забрав у Президента право призначати генерального директора залізничної адміністрації.

Тепер це буде робити Кабмін за представленням міністра транспорту і зв'язку. Згідно з попередньою редакцією положення "Про державну адміністрацію залізничного транспорту України "Укрзалізниця", гендиректор "Укрзалізниці" призначався Президентом.

Щодо зв'язку, то в крісло заступника міністра транспорту і зв'язку повернутий колишній керівник ахметовської ДСС Леонід Нетудихата...

Охорона навколишнього середовища

Головним зухвалим рішенням уряду Януковича екологи відразу назвали призначення на посаду міністра охорони навколишнього середовища Василя Джарти.

Донецька область, з її заводами і фабриками, що належать не чужим дядькам, є головним забруднювачем екології в Україні. Кому ж, як не донецькому Джарти, стежити за тим, щоб викиди в Донбасі, як це практикується зараз, робилися тільки вночі?

Водночас Василь Георгійович підстрахувався, призвавши у свою команду, як першого заступника, визнаного професіонала Святослава Куруленка. Свого часу пан Куруленко очолював Донецьке обласне управління екології. А з грудня 2003 року до квітня 2005 року працював заступником міністра охорони навколишнього середовища.

Саме Святослав Куруленко, очевидно, і буде професійно керувати міністерством.

Будівництво та архітектура

Не став робити революцій і досвідчений апаратник, міністр будівництва, архітектури і житлово-комунального господарства України Володимир Рибак. Він привів із собою тільки одного дончанина – першого заступника міністра Анатолія Орлова.

З 1998 року Орлов працював гендиректором державного виробничого підприємства із зовнішнього централізованого водопостачання "Укрпромводчермет" (Донецьк).

Промислова політика

Цікава історія з міністерством промислової політики. Його очолив представник Запоріжжя Анатолій Головко. Хоча, за словами Рината Ахметова, Партія регіонів пропонувала свого кандидата – екс-гендиректора "Азовсталі" Олексія Білого.

Однак і тут дончани підстрахувалися, призначивши першим заступником міністра промислової політики Дмитра Колесникова, до цього – першого заступника, що займав посаду мера Кривого Рогу, а також працював директором із закупівель і логістики Північного ГЗК, що належить Ринату Леонідовичу.

Праця і соціальна політика

Уряд Януковича звільнив Павла Розенка з посади першого заступника міністра праці і соціальної політики, призначивши на його посаду Лідію Дроздову, що під час перебування Януковича донецьким губернатором очолювала управління соціального захисту облдержадміністрації.

Міністерство охорони здоров'я

Навіть у Міністерстві охорони здоров'я потрібно мати своїх людей: раптом треба буде озвучити або спростувати який-небудь діагноз якому-небудь лідерові опозиції.

На цей випадок регіонали делегували до Мінздраву як першого заступника міністра досвідченого в цьому питанні Олександра Орду, також привезеного Януковичем до Києва з Донецька ще в період свого першого прем'єрства.

Він одержав популярність завдяки коментарям діоксинового скандалу восени 2004 року.

Конституційний Суд

Про всяк випадок Віктор Федорович делегував своїх представників і до Конституційного Суду.

Зрозуміло, коли новий глава Кабінету приводить із собою нову команду міністрів. Але заміна виконавців нагадує тихий державний переворот...

Можливо, на випадок таких звинувачень земляк прем'єра, голова Єнакіївського міського суду В'ячеслав Овчаренко незрозуміло за які заслуги став членом головного суду країни.

* * *

Ось так. Як то кажуть, усе схоплено...

Третє пришестя донецьких у владу є більш глобальним, ніж це було при Кучмі. Таке враження, що воно проводиться під гаслом: "Даєш скрізь своїх людей!".

Не будемо давати оцінку цьому процесу з погляду економічної ефективності для країни. Час покаже.

Але з погляду етики така кадрова політика виглядає досить сумнівно. Політично ж вона просто небезпечна. Хоча кому, як не донецьким, знати відому приказку про те, що фраєрів губить жадібність.

У тому числі і жадібність до влади.

ЦДСПД, "Остров"

НА ДОНЕЦЬК ПОРОЖНЯК НЕ ЖЕНУТЬ

Туди відкрито магістраль для ешелонів з грошима

Підприємства Донецької області замість 313 мільйонів 934 тисяч гривень відшкодування ПДВ упродовж серпня одержали від Кабінету міністрів 696 мільйонів 235 тисяч.

Причому з них 153 801 000 – в останній банківський день, пише газета "Україна Молода", посилаючись на документ, одержаний газетою з надійних джерел.

Три тижні тому у пресі з'явилася інформація, згідно з якою Міністерство фінансів вирішило взагалі припинити відшкодування ПДВ. Проте міністр Микола Азаров цю інформацію спростував, пояснивши, що уряд всього лише перевірив реєстр підприємств, які претендували на відшкодування ПДВ, і заявив, що половина з них – "повітряні", "дуті". А тому, за його словами, податок на додану вартість був відшкодований лише тим підприємствам, які насправді того заслуговували.

Як видно, "гідними" виявилися саме підприємства донецького регіону. Не образив уряд і сусідню Луганщину: замість 66 818 тис. грн., передбачених бюджетним розкладом на серпень, сюди було направлено 87 395 тис. грн. відшкодування. Тоді як, наприклад, на Київ, де також розташовано немало підприємств-експортерів, уряд "пожертвував" 60 мільйонів 243 тисячі грн. із запланованих 376 020 000. Полтавській області з 57 824 000 дісталося 6 887 000 грн. відшкодування. А Волинській – з 16 мільйонів 836 тисяч всього лише... 459 тисяч гривень.

Як бачимо, "уряд одного регіону" справді "по-хазяйськи" береться за діло. Аякже, витрачені на вибори кошти треба "відбити", причому бажано повернути хоча б у разів п'ять більше, і чимшвидше, оскільки хтозна, скільки ще вдасться "поцарювати" за такого "державницького" підходу команді метких донецьких скоробагатьків.

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

КРИК ДУШІ

З вогню та в полум'я: після комуністичного раю – в чистилище бандустану

Бандюки, які ссуть кров з нашого народу, намагаються спровокувати в Україні чергову бійню, всюди розставляючи гасла: "Идет война народная!" Вони вважають, що виявили неабияке політичне геройство в Феодосії – літом в Криму в курортний сезон! Ми при 20-градусних морозах на Майдані були "ворогами України", а вони літом у санаторіях, перешкоджаючи курортному сезону, – захисниками і "благодетелями"! Ми – це ті, чиїх предків з хуторів виганяли в шахти, забирали худобу і всі продукти, прирікаючи на голодомори, розстрілювали за кілька колосків пшениці, засилали до концтаборів та на імперські війни на гарматне м'ясо! З мого роду на фашистсько-радянській війні полягло 6 душ, але до нас прийшли "без вісті пропавші" папірці!

Сьогодні в нас досі немає можливості що-небудь про них дізнатися – куди тільки ми з мамою не зверталися! З великими труднощами ми добули "Книгу пам'яті", але в ній половина інформації про наших – чи то помилки, чи брехня! Нещодавно ходила до "Товариства інвалідів війни" – один чоловік з цього товариства казав, нібито в них є інформація, а інший, колишній комуняка, як побачив в мене стрічку з написом "Україна у нас одна" – то лицемірно "попереживав" та й нічим не допоміг.

Люди добрі, звертаюся до вас через газету, допоможіть, ради Христа, дізнатися щось про наших шістьох дідів – може, десь збереглися їхні могили...

1. Кашкалда Анатолій Якович, народився 1916 року в с. Каленики Полтавської області, не рядовий. Пропав без вісті в листопаді 1941 року (Розповідали, що його розірвало, коли вийшов із бліндажа поговорити з кимось).

2. Кашкалда Іван Якович, народився 1921 в с. Каленики Полтавської області, не рядовий. Пропав без вісті в серпні 1941 року (Розповідали, що був поранений в бою, але лишався в свідомості – і його лишили вмирати!). Дуже гарно малював, з ним могла бути папка з пейзажами.

3. Кашкалда Степан Данилович, рядовий. Пропав без вісті в серпні 1941 року.

4. Кашкалда Петро Іванович, м. Троїцьк, Алтайський край, рядовий, вмер від ран у вересні 1944.

5. Смиков Павло Васильович, призваний до війська в с. Пади Липецької області в Білорусі, після чого двоє з його чотирьох синів померло з голоду. Пропав без вісті в Білорусі в перші роки війни, звання невідоме.

6. Кузнєцов Федор, призваний до війська в с. Пади Липецької області в Білорусі, льотчик-винищувач, пропав без вісті в перші роки війни.

Допоможіть, будь ласка, мертвим знайти живих, а живим мертвих, інакше ні вони, ні ми не заспокоїмося нарізно.

Ще наприкінці 80-тих років я була 9 травня в Києві біля "Родіни-Матері" – і не знайшла нікого з наших, хоча майже всі вони ймовірно полягли під Києвом – наче воювали за Африку чи за Францію, а не за Україну. І я ще тоді помітила – з тих, хто воював, як мало залишилось справжніх! В основному всі ветерани, які залишились – або липові, або енкаведисти, що вимагають пільг уже мало не до п'ятого коліна і, паразитуючи на нашій державі, живуть собі в своє задоволення. Саме вони зараз готові влаштовувати громадянські війни, бити вояків ОУН-УПА, лізти всюди із колоніальною російською мовою, адже в свідомості енкаведистів рідний народ лишився жертвою, над якою дозволено чинити терор... А простий солдат чи офіцер ніколи не був і не є ворогом ОУН-УПА, українській мові, історії, культури, націоналізму.

В СРСР – цьому монстрові на глиняних ногах – на всю нашу сім'ю чекала страшна доля. Як могло статися, що в країні, за яку вмерли мої прадіди, радянська влада ні за що розстріляла мого прадіда, а бабу і діда заслали в ГУЛАГ?! Не розумію, як при цьому батько і сестра з братом можуть сумувати за СРСР і зараз бути "регіонщиками"?! Мої батьки – сироти війни. Батька викинули з "Азовсталі", коли він обпікся кислотою і в нього від опіків катаракта обох очей. Не дали ніякої компенсації – і операцію немає за що зробити. Зараз він збирає пляшки – на шматок хліба, а мізерні пенсії моїх батьків без залишку йдуть на оплату комуналки. Мама моя в молодості працювала на хімічному заводі і внаслідок цієї отрути вся скалічена і хвора, зараз намагається щось в'язати на замовлення. "Райські", за словами комуняк, радянські часи для мене були гірші всякого пекла – голод, жебрацтво, пиятики, бійки, матюки, перекладання всіх справ на жіночі плечі. Я в дитинстві тікала з дому, але верталася – заради мами. Я сама з дитинства інвалід 2-ї групи, але тоді навмисне відмовилась від групи, щоб працювати – мріяла, що вилікую батьків та забезпечу їх усім необхідним: їжею, одягом, відпочинком, – буду оплачувати комуналку. Працювала з дитинства, не зважаючи на свою хворобу: ми з мамою розвантажували рибу і книги, в'язали, і вдома все робили, в тому числі і за мужика. Але не змогла я здійснити цю свою мрію в "советской действительности" – закінчила медичне училище, але без зв'язків, хабарів та ще й з інвалідністю не змогла влаштуватись санітаркою. Працювала прибиральницею, а тепер, після того, як покалічила руку і ногу, взагалі не можу знайти роботи, всі відмовляють: "Як ти будеш працювати з своєю "культяпкою"? Півроку працювала на склозаводі, потім мила посуд в таборі, працювала на будівництві за їжу, торгувала літературою 3 місяці лише тільки за обіцянку працевлаштування! Коли я працювала в торговій палатці, місцева банда почала мені погрожувати розправою – що спалять живою на вулиці! Хочу попросити допомоги у націоналістичної громади з працевлаштуванням – я втомилась жити від виживання до виживання. А працювати я люблю і вмію.

Вибачте, що пишу по-російськи, рідну мову розумію і намагаюся читати книжки та газети українською, але добре писати і розмовляти ще не можу – не маю можливості навіть купити підручник – хоч родичі кажуть, що я розмовляю і співаю по-українськи уві сні! А так хочеться і наяву скоріше заговорити рідною мовою! Але мені також недоступні Біблія, Закон Божий, Катехизис і Молитвослов українською мовою. Коли немає на хліб, то де ж узяти на духовність – а я намагаюсь бути духовною людиною.

Слава Україні! Слава Ісусу Христу! Слава нашій безкровній Помаранчевій революції! З нами Бог – і ми переможемо, і вичистимо всіх манкуртів геть з нашої землі, інакше просто бути не може!

Уляна СМИКОВА,
в православ'ї – Софія

м. Маріуполь

(Лист подається в українському перекладі з російської. – Редакція).

НАРОДНІ ОПОВІДКИ

ПРО РОСІЙСЬКИХ ШОВІНІСТІВ ТА ЇХНІХ ТУТЕШНІХ ПОПЛІЧНИКІВ

Ми ще не знаємо, що будує Віктор Ющенко. У нас дикий олігархізм. Націоналізмом і не пахне.

У Росії – не націоналізм, а шовінізм. Забрався російський солдат у Німеччину, в місто великого німецького філософа, і це вже не Пруся, а Русія, тобто Росія. І Берлін робили Росією. Київ – мати міст руських. То питають росіяни: – а звідки там появилися українці? І тут же самі й відповідають: – та з Карпат поназлазили. Жили там у печерах десять тисяч років. Поляки їм дали мову якусь хохляцьку, що і цар наш не зрозуміє. Цар Петро українську мову заборонив, а Йосип Сталін не забороняв українську мову, а українців розстрілював та голодоморами відправляв у комунізм – на кладовище. А там усі рівні, у могилах повний комунізм. Там і гроші не ходять. Там Ленін і старець мають однакові права.

Російські шовіністи хотіли захопити у нас острів Тузлу. Нацисти Росії залізли в Севастополь, а парламент Росії заявив, що Севастополь – російське місто, як Кенігсберг у Прусії. Та Організація Об'єднаних Націй зупинила наступ Росії на Україну.

Тепер російські шовіністи усіх борців за Самостійну Україну в Україні називають націоналістами. Вороги України виступають проти Української Повстанської Армії. Де ті кати, котрі воювали на Західній Україні проти українських героїв, котрі били німецьких і сталінських окупантів? Тепер ці дикі, дрімучі комуністи і їхні поплічники усіх тих, хто боровся за свободу України, називають бандитами.

Бандерівці боролися за незалежну Україну, а ті, хто був проти цієї держави, стали народними депутатами України. Тому ми так погано живемо, що недруги України нами керують. Вони у парламенті виступають проти УПА, а їхні попередники разом зі Сталіним цілувалися з Гітлером.

Російська меншина в Україні не визнає української державної мови, бо вона переважно складається з шовіністів, які не визнають України і називають українців малоросами. Вони читають історію Росії М. Карамзіна. А Карамзін і Україну називав Росією. Вони вводять російський суржик, називаючи цей суржик "язиком". Шовіністи російські називають себе інтернаціоналістами.

Не німці – арійці, арійці – українці.

Віктор Ющенко введе у паспорти графу про національність, щоб усі бачили, що у Верховній Раді України скоро не буде жодного українця, одні – азіати.

Президент через референдум введе нову Конституцію України.

Це буде українська Україна.

Іван КАССАЛА,
козак, українець

Степан ПРОЦЮК

КОНТРОВЕРСІЇ

МЕДІАКРАТІЯ

Ох, ці чужі для українсько-народницького вуха слова і словечка, цей нелюбий хліборобському серцю потік іншомовщини... Ці всілякі бюрократії і демократії (кожен знає, з чим ці слівця їсти), плутократія та олігархократія (в наших умовах ці симпатичні словеня фактично стали синонімами, означаючи владу жменьки грошових мішків), охлократія, себто влада соціальних низів, а дослівно, даруйте, черні, чи націєкратія (такому чуду у нас нізвідки взятися). А можна ще про теократію і геронтократію, монократію та психократію. Словом, кожен придумує перше слово, додає другий корінь: "кратос", себто влада, і відтак довго тішиться щодо власної уявної причетності. Що ж вдієш, пані та панове, не я понавидумував цих своєрідних, відштовхуюче-притягальних означень...

Але останнім часом замаїоріло ще одне подібне слово – медіакратія. Спочатку можна лише скептично посміхнутися, яка там, мовляв, влада ЗМІ, чим би дитя не тішилося або далеко куцому до зайця. Проте, коли перший наївний подив вивітрюється, раптом починаєш розуміти, що вкотре все не так просто.

Недавно розмовляв з одним приятелем-журналістом, до речі, талановитою людиною, що, вдруге даруйте, панове, до прикладу, газетярі, не вельми часто зустрічається у вашому середовищі. Найчастіше моя вузько-літературна свідомість у цьому випадку констатує лише більш-менш вправний, але безликий стиль, правильні думки і кліше, заялозені прийоми. Але творчість чи то пак креативність там і не ночувала. Втретє даруйте, коли щось, як кажемо ми, надміру дипломатичні в окремих випадках галичани, не так.

Але повертаюся до розмови зі своїм талановитим приятелем. Він казав, що сучасна укрлітература майже не відповідає новим викликам доби, зациклившись на маргінальних і необов'язкових героях. Я, відкидаючи певне згущення фарб, згоджувався. Він казав, що справжнє життя присутнє не на літературних вечорах. Я, поскрипуючи зубами, знову кивав головою. Із його реплік і жестів я робив висновок про те, що реальне життя здатні відтворити лише масмедіа, себто ліпші з них (там теж, як і всюди, існує ієрархія). Я не говорив про те, що література не покликана фотографувати. Зрештою, мій співрозмовник про це чудово знав. Словом, кава, сигарети і кайф від бесіди. Якби не одне але.

Я безпомильно відчув у його мові наліт якоїсь професійної – як би це сказати? – зарозумілості, навіть певного снобізму. Ну і до чого ти хилиш, голубе сизий, можете сказати ви. Відповідаю.

Справді, у нашому (та й не лише) суспільстві роль журналістики різних сортів і ґатунків величезна. Журналісти, допустимо, можуть (у зв'язку із різними причинами, це вже інша тема) за тиждень-два зробити дуже відомим посередній художній твір (картину, певний сорт музики, якщо коротко, мистецьке явище). І не треба жодних талантів – про що мова? – лише розумно продумані піар і менеджмент; себто, письменнику, можеш бути нездарою, це нікого не хвилює, окрім купки збоченців, що таки мають естетичний смак. Якщо певні ЗМІ назвуть тебе "зіркою", то ще довго будеш світитися кічово-графоманським світлом. Аж доки тебе не посуне нова "звіздочка"...

На окремих інтернетівських сайтах доводилося навіть читати, що журналістика, ця п'ята (чи перша?) колона, є новим богом. Деміургом. Творцем смаків, поглядів і способу мислення. Вона, мовляв, є всім. Вона всеохопна і всюдисуща, вічноприсутня і завжди юна. Це вона, типу, сидить у наших мізках, а ми, наївні, щось плетемо про власні переконання...

Що ж, якщо запалюють зірки, значить, це комусь дуже потрібно. Але, поважаючи талановитих журналістів (як і таких же стосовно будь-якого іншого способу не лише виживати, але і жити), я все ж не схильний до демонізації цієї, однієї із найдавніших, професії. Адже певні плутократи чи олігархократи, напевне ж, мають іншу думку.

Також не варто забувати в'їдливої репліки Наполеона, що він не читає французьких газет (можемо підставляти інші, цікавіші нам словозлуки, наприклад, не слухає українського радіо, не дивиться українського ТВ), бо наперед знає, що там чи онтам може бути написано...

Але ж, за великим рахунком, справа не у локальних, хоч і могутніх, – кратіях. Адже всі ми, незалежно від фаху чи віросповідання, свідомо чи підсвідомо прагнемо лише однієї влади. Влади справедливості, розуму та гуманізму, як банально би це не звучали ці начебто затерті, але надто місткі слова.

ПОРТРЕТ ЗБЛИЗЬКА

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ: "ДОПОМОГА ДІАСПОРИ УКРАЇНІ ВИМІРЮЄТЬСЯ МІЛЬЯРДАМИ"

"ЛІБЕРАЛІЗМ МУСИТЬ МАТИ МЕЖІ"

– Ідея української самобутності не всім подобається, а в світовій геополітичній грі комусь вельми невигідна. У таких відвертих лідерів, як Ви, не може не бути ворогів. Доводилося чути, що Вас намагалися викрасти. Розкажіть, як це сталося.

– Перший раз мене чимось отруїли у Києві. Чоловік і жінка звернулися до мене за юридичною порадою щодо спадку. Прийшли до мого помешкання. Я їм налив газованої води, вийшов до кухні, а потім, повернувшись, випив разом з ними. І це все, що пам'ятаю. Прокинувся наступного дня, не міг стати на ноги, падав на підлогу. Вхідні двері були відчинені настіж, але з квартири нічого не зникло. Іншого разу, 1999 року, я повертався пізно увечері (напередодні публічно і гостро розкритикував президента Кучму). До мене підійшли особи в міліцейській формі, посадили в автомобіль, довго возили довкола Києва, казали, щоб я не смів критикувати Президента. Якоїсь миті я навіть хотів вискочити з автівки, проте дверцята не мали навіть ручки, щоб їх відкрити. Пізніше звільнили, наголосивши, аби мав на увазі, що критикувати Президента не можна. Обидва випадки – стандартне залякування.

Ці інциденти трапилися зі мною в Україні, та не справили на мене великого впливу. Бо йдеться не про критику окремої особи, а про несприйняття її вчинків. Мене цікавить не стільки сам політик, скільки те, що він робить. Наприклад, Президент Віктор Ющенко, на мою думку, є надзвичайно позитивною особою: він чесний, порядний українець. Але має одну хибу: надто довірливий і ліберальний. У США був Президент Рональд Рейган, який також був доброю людиною. Однак, зустрічаючи Горбачова, казав: "Довіряй, але перевіряй". Перевіряй! На мою думку, єдина чесна людина, яка підписалася під Універсалом національної єдності, – це Президент Ющенко. Мабуть, у нього є така ілюзія: оскільки він чесний, то будуть порядними й ті, з ким він має справу. Але вибачте, як можна назвати чесним нинішнього прем'єр-міністра Віктора Януковича, коли у 2004 році він різними шляхами разом з Ківаловим намагався вкрасти три мільйони голосів виборців? Чи міг він за півтора року так глибоко змінитися, стати справді глибоко віруючою людиною? Ми ж пам'ятаємо, як він говорив про "Афон в Єрусалимі", тоді як Афон знаходиться в Греції, і про це мав би знати "глибоко віруючий". Така демагогія і навіть простота робить Януковича як людину абсолютно прозорим для мене. То є звичайний ставленик кланів з Донеччини, якого висунули для того, щоб узяти владу. Отже, моє основне зауваження до Президента Ющенка: він надто довірливий.

На мою думку, після парламентських виборів треба було обов'язково утворити помаранчеву коаліцію. Він мусив орієнтуватися, що Мороз – це людина ненадійна. Прем'єрство належало віддати пані Юлії Тимошенко, тому що напередодні виборів існувала домовленість: та політична сила з помаранчевого табору, яка здобуде найбільше голосів, претендуватиме на посаду прем'єр-міністра.

Чому Мороз стояв на трибуні Майдану? Бо для нього випала найбільш кон'юнктурна обставина. Ідеологічно і фактично помаранчевим він ніколи не був. Знаю Мороза з перших років незалежності України. Він завжди був швидше червоним, ніж будь-яким іншим. Такі речі у політиці слід пам'ятати.

Втім, згодом я сам себе переконав позбутися критики. Нещодавно у розмові зі мною Мороз пообіцяв, що він і його фракція будуть ставити у Верховній Раді питання про визнання голодомору геноцидом. Парламенти семи країн світу (Угорщини, США, Канади, Литви, Аргентини, Австралії, Естонії) визнали голодомор в Україні геноцидом. Чимало інших країн запитують: як можемо ми прийняти таку ухвалу, коли Верховна Рада України її не прийняла? До речі, Олександр Мороз згадував, що половина його родини згинула під час голодомору, тож він цю справу підтримає.

"СПРОБА ВКРАСТИ ТРИ МІЛЬЙОНИ ГОЛОСІВ – ВЕЛИКА ПРОВИНА"

– Ваш виступ на Всесвітньому форумі українців задав тон цілому зібранню. Звертаючись до Президента Віктора Ющенка, Ви проголосили безкомпромісні речі. Після цього Ви стали в Україні ще більш відомою політичною персоною, довкола якої ведуться дискусії навіть в Інтернеті. Як Ви бачите свою подальшу роботу з нашими урядовцями, зокрема і з прем'єром Януковичем, з тим, щоб відстежувати український інтерес на рівні чиновницької машини?

– З Януковичем я зустрічатися відмовився, хоча така пропозиція надходила. Звісно, якби він приїхав до Америки чи Канади, ми б переконали українську громаду не робити протестних демонстрацій, аби інші народи не вбачали у тому протиставлення України.

Спершу прем'єр-міністр Янукович мусить довести, що він на ділі є проукраїнськи спрямованим політиком і чиновником. Не думаю, що зараз ми можемо йому подати руку та сказати: "Робіть добро для України". Тому що спроба вкрасти три мільйони голосів виборців – це велика провина перед українським народом. Він намагався відібрати у людей те, що є найбільшою політичною цінністю кожного громадянина, – голос. На мою думку, за зловживання та кримінальні вчинки слід відповідати за законом. Тому я дуже обережно ставлюся до Януковича. Ніколи не забуду 21 листопада 2004 року, коли панувала загальна пригнобленість у суспільстві під впливом штучних маніпуляцій з голосами виборців. Я спостерігав, як формувалася помаранчева революція і залишаюся переконаним, що за спробу фальсифікації мусять нести відповідальність ті, на чию користь вона робилася.

Якби ми з юридичної точки зору взяли замовника вбивства і вбивцю, то беззаперечно обидва визнавалися б винними. Законність – понад усе. Суд повинен був відбутися. Якби суд довів, що Янукович і Ківалов – не винні, то інша річ. А наразі за злою іронією у Верховній Раді головою комітету судочинства є той же Ківалов. Це просто глум над суспільством.

– Пане Аскольде, Ви коротко обмовилися, що мали зустріч з віце-прем'єр-міністром з гуманітарних питань Дмитром Табачником. Про що розмовляли?

– Знаю Табачника давно, він бував у мене вдома. Коли я почав розмову щодо постанови Верховної Ради стосовно голодомору, він сказав: "Аскольд, ти своїм виступом спричинив до втрати 20 голосів на підтримку постанови про голодомор". Я заперечив, адже "регіонали" завжди голосують одноголосно, особливо в проукраїнських питаннях. Потім додав: "Ти і я ніколи не будемо друзями ні ідейно, ні політично, одначе не сміємо, щоб наші різниці в поглядах чи антипатії впливали на те, щоб ми не пошанували пам'ять 7 мільйонів жертв твого і мого народу". Він погодився. Я мав розмову про голодомор також з рабином Блайхом, і ми знайшли порозуміння, оскільки його народ пережив голокост.

"ЯКЩО БІЗНЕС ЗАГОВОРИТЬ УКРАЇНСЬКОЮ – ВСЯ УКРАЇНА ЗМІНИТЬСЯ"

– Яка складова, на Ваш погляд, нині є найважливішою в гуманітарній сфері України?

– Українська мова. Президент каже, що нікого не може примусити розмовляти українською. Пам'ятаймо, що українців століттями примусово зросійщували. Теоретично кажучи, якщо можна було насильно зросійщити, то можна було б насильно й українізувати. Однак є й інші важелі впливу. Мусить бути активно діюча державна програма розвитку української мови. Наведу один приклад. Основою матеріального життя є заробітки, бізнес. Президент міг би видати указ, щоб усі підприємства й бізнесовці, котрі хочуть отримати ліцензії в Україні, повинні вести справи українською мовою: всі написи, документи, спілкування зі споживачами. Я вважаю, це змінило б цілу Україну. Цю ідею я висловлював у розмові з Віктором Ющенком та Олегом Рибачуком. "Круглі столи", учасники яких уболівають за українську мову, – це дуже гарно, але користі від них – жодної. Учасники подібних зібрань переконують переконаних.

У питаннях мови дуже багато залежить від Президента. Мусять бути межі лібералності. Лібералиність є файна, якщо всі довкола тебе ліберальні. Або ж треба мати жорстких радників. Наприклад, Президент США Рональд Рейган був твердий ідеологічно, але мав поважний вік. Аби компенсувати цей недолік, зібрав дуже розумних радників і виконавців, які левову частку роботи робили за нього. І ось через 20-25 років Рейган вважається одним з кращих американських президентів. Хоча не був визначним, але вмів оточити себе розумними людьми.

– Як сприймаєте політика Юлію Тимошенко?

– Дуже політично зріла, дуже амбітна. Чимало її промов – демагогічні. Я був би радий, якби вона розкрила схеми заробітку грошей під час її роботи в ЄЕСУ, адже ті кошти здобуті за сприяння тодішнього прем'єр-міністра Павла Лазаренка. Попри те, вважаю, якщо існувала домовленість у помаранчевому таборі перед парламентськими виборами, її належало віддати пост прем'єра як такій, що здобула найбільше голосів. І хоча я не хотів би бачити її на посту Президента, вважаю, що вона може багато користі принести на різних щаблях влади. То є софістикований політик, який найкраще розуміє мафіозну ментальність. Її риторика часто національна, але поведінка інакша. Позитивний момент, що вивчила українську мову. Вона – політичний гравець: зрозумівши, де її електорат, на словах стала націоналісткою. Але я більше довіряю їй, ніж Януковичу і Морозу.

"МИ ТРАКТУЄМО СЕБЕ РІВНОЦІННО З ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ"

– Що Ви відповіли б скептикам, які, почувши Ваші поради Президенту України, кажуть приблизно так: закордонні українці є громадянами інших країн, тож нічого нам і нашому Президентові давати поради, як краще "город городити"?

– Україна є для народу України і для всіх українців. Фактично 20 мільйонів українців живуть поза Україною. Якби ці скептики знали, як ми рано встаємо з думкою про Україну і скільки працюємо для України, вони б зрозуміли, що Україна нам так само дуже дорога, як і їм. Попри те, що я американський громадянин, якби мав вибирати навіть у футбольному протистоянні між Україною та Америкою, не кажучи вже про економічне чи політичне, я, безсумнівно, став би на бік України.

Треба взяти до уваги, що діаспора більше допомогла Україні, ніж навпаки. Україна щойно почала робити перші кроки для підтримки діаспорян. Лише в США українська діаспора пожертвувала резиденцію для нашого посла, побудувала генеральне консульство в Нью-Йорку. А скільки гуманітарної допомоги надійшло до України! Щоправда, значну частку тієї допомоги вкрали, але, вибачте, це вже не наша провина. Ми були наївні й вірили міністрам охорони здоров'я. Загалом допомога діаспори Україні вимірюється мільярдами доларів. Навіть та допомога, що надходила з Америки, була зумовлена впливом українців, які є громадянами Америки. Тому ми трактуємо себе рівноцінно з громадянами України і переконані, що маємо право висловити свою точку зору на шляхи розвитку своєї Батьківщини.

– Чи можна перебороти певну світоглядну межу між українцями східної, а саме російської діаспори, і українцями Заходу?

– Коли Україна стане сильною державою – ця різниця зникне. Поки що є почуття меншовартості. Немає сумніву, що в Росії не 3,5 мільйона українців, як показав останній перепис населення, а більше 10 мільйонів. Я був у Сибіру, на Уралі – там цілі села українські. Отже, почасти українці реєструвалися як росія-ни. Якби наша влада всі 15 років ділилася з народом, а не тільки привласнювала чималі ресурси, то Україна справді стала б економічно сильною державою, відтак все було б інакше. Окрім того, слід утворити спеціально продуману державну програму для тих, хто бажає повернутися на рідну землю.

– Де у світі українські громади є найбільшими і найвпливовішими?

– Кількісно – в Росії, але не мають жодного політичного впливу. Так само в Білорусі. Найбільш політично впливові українці Америки та Канади. Однак кількісно їх невдовзі перевищать українці Італії. За рахунок "четвертої хвилі" еміграції наших земляків стало більше в Іспанії, Португалії, Греції. До речі, значну частку зароблених грошей ці люди передають родичам в Україну. Я підрахував, що фінансові вливання емігрантів "четвертої хвилі" сягають 5% загального валового продукту України. Багато з них повернуться, бо тут залишилися діти, батьки, родини. Українці є навіть в Мозамбіку – 700 осіб.

– Ваші побажання на найближчі роки нашій політичній еліті та народу.

– Вважаю, що за 15 років незалежності Україна зробила великий поступ, стала демократичною державою. Економічний стан почав входити у правильне русло. Хотів би побажати, щоб Україна стала менш корумпованою, щоб влада зрозуміла: неприпустимо все присвоювати, треба з народом ділитися, щоб справжнє верховенство права тут заіснувало. І найважливіше – щоб Україна стала українською.

– Сердечна вдячність за розмову.

Розмову вела
Ольга ДУБОВИК,
"Нація і держава"

Закінчення. Початок на 1-й стор.

НАМ ПОРА ДЛЯ УКРАЇНИ ЖИТЬ!

У ВЛАСНОМУ ДОМІ...

Чи не пора говорити правду, бити на сполох?!

Реалізувати демократію в наших умовах може тільки перемога в ході національно-визвольної боротьби за владу, за національну державу. Але, щоб вийти на шлях цієї боротьби і не тупцювати на місці, потрібне об'єднання всіх національно-демократичних сил, які роз'єдналися через відмежування від свого коріння – від усього націоналістичного. Для такого об'єднання потрібно провести широкі громадські слухання на тему: "Комунізм, націоналізм і демократія в сьогоднішній Україні". Вони дуже важливі, бо для багатьох демократичних лідерів, як і для більшості українців нинішнього покоління, націоналізм – це щось таке, чим лякають дітей. У будь-якому випадку не прийнятне і навіть непристойне для "тверезого" політика. Уявлення про український націоналізм формувалося в отруйних середовищах комуністичного виховання, до речі, з використанням антинаціоналістичних висловлювань, зорієнтованих на "соціальне", українських діячів минулого і близького. Тож не дивуймося частим випадкам неприйняття багатьма українцями ідеології українського націоналізму: не вина, а біда нашого народу, що формуванням його світогляду століттями займалися чужі "благодійники" і "просвітителі". Саме в цьому головна причина того, що націоналізм ще не став для більшості українців світоглядною базою і детермінантом їхньої соціальної поведінки. Друга – те, що за пропаганду націоналізму часто беруться люди, які або не розуміють його значення, або не вміють цього робити, або використовують його в своїх вузькопартійних інтересах, що не співпадають з інтересами нації.

> *"Найвищою формою життя й єдиним гарантом розвитку нації є національна держава. Найвищою цінністю для українця є українська нація. Звідси вихідною й остаточною метою всіх змагань і кожної дії українця мусить бути сила, добро і ріст української нації".*
>
> Ярослав СТЕЦЬКО

Третя причина – інформаційний голод.

Український націоналізм виник, формувався і реалізувався майже виключно в умовах підневільної нації як теорія і практика національно-визвольної боротьби українського народу за національну і незалежну Українську державу.

На побутовому рівні націоналізм – це вияв патріотизму з яскраво вираженою любов'ю до свого рідного, успадкованого від предків і культивованого в народі. Все це основане на природному законі, керованому Всевишнім. Отож жодна тимчасова сила, що будує інтернаціональну державу в Україні, того закону не захищає. Віра в Бога, в премудрість та праведність його законів є основою українського націоналістичного світогляду. Тому єдиний порятунок нації – об'єднання всіх патріотичних сил на основі цього світогляду і національної держави з її рідною українською мовою. До речі, коли московського історика Василя Ключевського запитали, яка мова в Київській імперії була панівною, то він відповів: "Українська мова була тоді, за сучасною термінологією, державною і панувала не лише в Києві та в усіх наших етнічних територіях, а й на підкорених землях"! Це він сказав ще в XIX ст. в одній із своїх лекцій. Йому совість науковця збрехати не дозволяла.

Тож висновок маємо зробити самі, як ми повинні захищати рідну українську мову та свою державу.

Євдокія БОЙЧУК,
членкиня Союзу українок та
МО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка
("Галицька Просвіта",
м.Івано-Франківськ)

А КАРАТЕЛІ І ДОСІ В ПОШАНІ...

На 15-му році незалежності попередній склад Кабінету Міністрів України підготував, нарешті, до розгляду у Верховній Раді України законопроект "Про соціальний захист учасників національно-визвольного руху 1939-1956 років за здобуття Україною своєї незалежності". В учасників національно-визвольних змагань з'явилася надія, що незабаром вони нарівні з ветеранами Великої вітчизняної війни матимуть пільги: безплатне одержання ліків, щорічне санаторно-курортне лікування, 75-відсоткову знижку оплати за користування житлом, безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту тощо.

На жаль, зрозуміло, що нинішня Верховна Рада не схвалить цей законопроект, оскільки переважна більшість "народних" обранців – не патріоти України, а ненажерливі трутні, які наживаються за рахунок народу. Створення в парламенті так званої "антикризової" коаліції, основу якої склали фракції Партії регіонів, соціалістів та комуністів, поставило під ще більшу загрозу національні інтереси України.

Учасники визвольних змагань проливали кров у боях з окупантами, опісля відбули значні терміни ув'язнення у каторжних гулагівських умовах, гинули від непосильної праці, недоїдання, хвороб. Над ними люто знущалися наглядачі, "зеки", засуджені за карні злочини. Після звільнення з концентраційних таборів герої перебували під наглядом КДБ. Носили тавро "бандерівців". Так було в російській радянській імперії. А сьогодні? Досягнуто віковічної мрії, Україна стала вільною і незалежною, вона визнана всіма державами світу, але й через 15 років незалежності вояки ОУН-УПА на державному рівні не визнані, не мають правового статусу учасників національно-визвольних змагань. У якій ще державі на планеті борці за незалежність зазнають такого приниження?

Їхні ж карателі в Українській державі у великій пошані. Більшість мають високі пенсії, всілякі пільги, приватизоване житло, добрячі статки, безкоштовно оздоровлюються в санаторіях, лікуються в лікарнях для ветеранів війни.

Дикий абсурд, який важко уявити! Болить душа за патріотів, які беззастережно віддали усе, що мали, боротьбі за незалежну самостійну Україну. І незалежна Україна, нарешті, проголошена, але поки що правлять нею наші вороги. І це дуже небезпечно, адже держава, яка не вміє берегти пам'ять про своїх героїв, не має майбутнього. Тож наше святе завдання – зберегти пам'ять і віддати належне тим, хто поклав і здоров'я, і талант, і молодість на вівтар України.

Слава Україні!

Микола ЛЕБІДЬ,
голова Олександрійської міської
організації Всеукраїнського товариства
політв'язнів і репресованих,
Кіровоградська область

ПАМ'ЯТЬ

СПАДЩИНА ВЕТЕРАНА ОУН

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ

Нещодавно лауреатові Національної премії України імені Тараса Шевченка, ветеранові ОУН Івану Гнатюку виповнилося б 77 років. З цієї нагоди в історико-краєзнавчому музеї міста Ірпеня на Київщині відкрилася виставка книг Гнатюка "Спадщина поета".

Він часто перебував у Ірпені, писав тут свої твори. Зокрема, спогади "Стежки-дороги", відзначені Шевченківською премією, Іван Гнатюк писав у Бориславі на Львівщині та Ірпені. Перша презентація цієї книги відбулася в Ірпені.

Книги музею подарувала донька поета Любов Гнатюк-Савка. Вона пише: "Батько завжди з любов'ю згадував Ірпінь, його мешканців. Серед ірпінців він мав багато друзів".

На виставці експонуються 14 збірок поезій і три книги спогадів Івана Гнатюка, а також книжечка віршів Марка Зацькованого "Скарбниця моєї душі". Марко Зацькований – це псевдонім Трохима Шинкарука, Гнатюкового друга з часів колимської неволі. Трохим Шинкарук, який ще хлопчиком переводив українських повстанців через поліські болота, промучився в комуністичних концтаборах понад 30 років і був розстріляний у 1981 році. Іван Гнатюк виступив упорядником і, спільно з письменницею Лесею Храпливою, спонсором посмертного видання віршів свого друга.

Любов Гнатюк-Савка висловила побажання: "Хай ці книжки будять світлі спогади в усіх тих, хто пам'ятає Івана Гнатюка, знає і шанує його творчість, любить Україну, якій поет віддав свій талант, горіння свого зболеного серця".

ОБЕРЕЖНО, ШОВІНІЗМ

ДЕ Ж ВИ, МОЇ "ПОБРАТИМИ"?

Кажуть, що добрий сусід ближчий від рідного брата. На превеликий жаль, наш північний сусід не тільки недоброзичливий, а й надто агресивний, що проявляється не лише в мовному питанні, а й в усіх сферах життєдіяльності Української держави.

6 червня 2006 року в нашій газеті була надрукована стаття "Примирення через... вимирання?" Хоч дико звучить цей заголовок, але він дуже влучно характеризує важку ситуацію в державі. Вважаю, що цю статтю мав би прочитати кожен ветеран Другої світової війни, а також депутати Верховної Ради України.

Сам я пройшов тернистими шляхами війни, яка закінчилася для мене у Відні, а відтіля пішки добирався додому, а високі чини поверталися в свої апартаменти з трофеями в поїздах.

Після повернення в рідний край мене чекало навчання, робота на радіозаводі в м. Запоріжжі, якому віддав усе своє трудове життя. Тепер живу в Закарпатті, але мене цікавить все, що стосується мого рідного міста.

Нині багато говорять про острів Хортицю, і це не дивно, бо протягом століть "старші брати" намагалися знищити наш національний заповідник. В цьому чудовому куточку колись п'янив запах чебрецю, м'яти, любистку, в якому мама мила моїм сестрам голови. Я ще й досі пам'ятаю той запах. На жаль, тепер немає на Хортиці чебрецю. Його витоптали не татарські орди, навіть не Катерина II з Потьомкіним, а сучасні можновладці, в яких немає ні душі, ні совісті. Байдужі до всього українського, вони інколи ходять до храму, але далекі від християнських цінностей – всепрощення, милосердя; вони просякнуті злобою, ненавистю, жорстокістю. Це вони інколи знищували культурні цінності, храми. За одну ніч зруйнували в Запоріжжі Свято-Покровський собор. Тепер неподалік від того місця – великий ринок і пам'ятник чекістам.

Довгий час підтримував тісні зв'язки з колишніми моїми бойовими побратимами. Та от минулого року побував з дружиною у Львові. Подзвонила дружина моєму фронтовому другові Крайнiку Павлу Євсеєвичу і сказала, що я хочу з ним зустрітися, а він:

– А что он хочет? Что ему надо?

Виявляється, він ніяк не міг мені простити, що я одружився на "политзаключенной". При зустрічі я сказав, що треба примиритися з вояками ОУН-УПА, та він несамовито вигукнув:

– Только под автоматом!

Ми швидко покинули той непривітний дім. Я дуже дивувався: як можна жити з дружиною у Львові, в нормальних умовах (неподалік діти, онуки) і так ненавидіти Україну і все українське? На жаль, російський шовінізм надзвичайно живучий.

Володимир КОРЕПАНОВ,
фронтовик,
Закарпатська область

ЛІТЕРАТУРА І СУСПІЛЬСТВО

Валерій ШЕВЧУК: "СТАТИ ГОСПОДАРЕМ У СВОЄМУ ДОМІ"

Перечитуючи сьогодні "Срібне молоко" Валерія Шевчука – "трагікомедію в чотирьох актах з розсипаним по тексту прологом, але з правильно поставленим епілогом", як охрестив твір сам автор, приходиш до несподіваної аналогії. Образ дяка Комарницького, котрий ніяк не знайде собі місця у цьому невблаганному світі, головного героя роману, – не що інше, як образ тієї автентичної України, котра нині не може знайти собі притулку як у власній хаті, так і поза нею.

Кількість книжкових видань знаного письменника вже перевищила вісімдесят, а наукових і публіцистичних праць – П'ЯТСОТ. 2006 рік для В. Шевчука – рік небезуспішний. Нещодавно побачили світ монографія "Просвічений володар", друга назва якої – "Іван Мазепа як будівничий козацької держави та літературний герой", – і просто титанічна праця в 4-х томах (по вісімсот сторінок кожен) "Слово многоцінне" – хрестоматія літератури, писаної різними мовами в Україні з кінця XV до XVIII століття. Буквально в ці дні Валерій Олександрович завершує роботу над виданням матеріалів про Пилипа Орлика – людини неабияк причетної до української Конституції; робота обійматиме близько семисот сторінок…

Тож розмова з В. Шевчуком дозволить не лише розставити акценти у питаннях сьогодення, а й допоможе знайти той вектор руху, який для нашої нації, а можливо, і для держави є доленосним.

Мабуть, ніщо в теперішньому суспільстві не прирівняється за своєю вагою до спілкування з мудрою людиною – адже мудрих людей надзвичайно мало. І коли вони погоджуються поділитися своїми думками, варто дослухатися…

– "Казка, легенда, вигадка, міф є небезпечною моделлю істини. Для ерозії ментальності необхідно зруйнувати її міфогенні механізми", – пише у своїй книзі Михайло Іллєнко, аналізуючи становище сьогоднішнього кіно. Споконвічна проблема: хто відоміший – той, що створив, чи той, що зруйнував!.. Хто чи що сьогодні творить ментальність українця?

– У цитаті не уточнено: для кого небезпечною моделлю істини є казка, легенда, міф? Можна гадати: для ворогів нації. Але вони не тільки руйнують ілюзорний світ національних вартостей, а й вартостей реальних – згадати б українофобські атаки російської преси, що видається невідомо на які кошти в Україні тими-таки ерозистами. На жаль, і руйнівники святощів здобувають славу (комплекс Геростата чи Іуди), так само й криваві завойовники; і не раз більшу, ніж творці добра та вартостей (згадати б ідіотичне паплюження ренегата Бузини імені Т. Шевченка), але не в здобутті слави смисл людського існування, а в якості і значимості чинених людиною справ, тобто в їхній добротворності. В цьому запорука існування світу. Ментальність українців декретом створити чи зліквідувати не можна, бо це Боже дійство, так само, як і ноосфера, що її звуть народом. Але члени цієї спільноти можуть бути і руйнівниками, й будівниками ("Той будує, той руйнує", – за Т. Шевченком). На жаль, руйнівників тепер розвелося багато, зокрема тих, кого чомусь уписують в українську націю, хоч українцями вони не є, а ще й вороже до них налаштовані.

– Які з нині очевидних конфліктів стримують розвиток національної культури, а які сприяють її розвитку?

– Перший і найголовніший: сучасна держава Україна не є українською, а малоросійською, не змінила цього й помаранчева революція; відповідно, владу тримає, в основному, іншонаціональний елемент, який прагне перетворити українців у меншину (гляньмо тепер: прем'єр – білорус, віце-прем'єри – росіяни і еврей). До них долучаються ренегати типу О. Мороза.

– Взагалі мова – це етнокультурна ознака чи інструмент літератури?

– Мова – це етнокультурна ознака, одна із основних при творенні нації. Але мова літератури, в силу різних історичних умов, у нас не раз уживалася чужа. Чужа була церковно-слов'янська, латинська, польська, російська, хоча бачимо й постійну тенденцію до введення і вивищення в літературну розмовної української. Цілком цей процес завершився в кінці XVIII ст., хоч його рецидиви протяглися й на XIX ст. Відтак лишень українська мова стала означником нашої літератури, і вже єдиним. Намір ворогів української нації зробити українську літературу знову кількамовною – то значить зробити не один крок назад, – є чергова спроба розкласти націю.

– Якою має бути державна політика стосовно російської мови? І чи спостерігаєте Ви зростання толерантності до мовного питання?

– На мою думку, державна політика щодо російської мови має бути одна: жорстка і м'яка одночасно. Належить розглядати росіян як національну меншину, відтак надавати їм право на культурно-автономне існування в своїх общинах (як це робиться скрізь у світі, крім Росії, здається), надати їм змогу відкривати свої школи, національно-культурні товариства, творити свою літературу, мати й пресу, але в межах цих культурних товариств, й ніяк не на загальнодержавному. Я спостерігаю (та й усім це видно) не толерантність щодо мовного питання, а навпаки, зростання напруженості. Нетолерантні передусім росіяни, які не тільки ведуть себе нахабно й цинічно, а й захопили завдяки зраді О. Мороза в Україні владу, на жаль, при потуранні Президента; відтак витворилася кричуще ненормальна ситуація – українська нація опинилася знову в загрозі. Яка може бути толерація в мовному питанні, коли меншина прагне панувати на чужій землі?

– Поет Василь Махно констатує: "Ми – втомлена нація". Погодитесь?

– Правда в тому є: ми втомлена нація, бо надто багато з нас виціджено крові, начинили перевертнів, відступників та й іуд (згадаймо останні події), які свій народ зневажають і єднаються з його ворогами. Але я вірю в пробудження своєї нації, і що настане той день, коли вона рішуче запрагне завести на своїй землі лад із чіткими діями проти тих заброд, прийшляків та ренегатів, які не хочуть знати свого місця, а зневажають українців, відчуваючи себе над ними панами. З другого боку, до тих прийшляків, заброд та перевертнів, які ведуть себе стосовно корінної нації толерантно і свідомо вибрали нашу землю собі за Батьківщину, а ще відчувають себе її громадянами, ба й патріотами, треба ставитися м'яко, з розумінням і єднатися з ними в державотворенні.

– Наше місце на карті націй уже визначено?

– Безсумнівно, але ми маємо про себе скрізь і повсюди заявляти, при тому достойно.

– Кому зараз важче: нації чи державі?

– Важко нації, бо вона на своїй землі ніби має державу, а упосліджується, адже єдина пригноблена нація в Україні тепер – українці; в них навіть звитися так відібрали право, не вписуючи українцями в паспорти (і все на догоду меншинам). Важко й державі: в своїй раболіпності перед Москвою і в нещирому заграванні із тупим та бундючним Заходом вона – як той, що сидить на двох стільцях, власне, дістала для сидіння порожнечу між стільців.

– Чи можна сказати, що значущі твори світового рівня тому такі вартісні, що спираються на національний фундамент?

– Безсумнівно. Позанаціональної не буває.

– Якого віку, на Вашу думку, українська нація, українська незалежна нація? Чи не нагадують ці дві панни свекруху й невістку?

– Коли говорити про українську націю як етнос, то початки її закладено ще в державі Кия, Щека, Хорива та в Антській державі, коли українські племена сконденсувались у народ. Коли ж говорити про українську націю як політичне тіло, що самоуправляється свідомою частиною суспільства при толеранції загальноетнічній, то такою нацією ми стали в XVI ст., а вперше в літературі слово "нація" стосовно українців вжито в 1596 р. в книзі "Унія" (в передмові). На мій погляд, синонімізація понять "держава" і "нація" фальшива, бо існують державні і недержавні нації. Українська державна нація постала в згадані далекі часи, мала свій розвиток у Київській та Галицько-Волинській державах, потім – у Козацькій на васальному праві, спорадично в XX ст. – в УНР, Закарпатській Українській державі, в державі, проголошеній у Львові в 1941 р. і УПА, мала і маріонетковий характер (УРСР) і нарешті теперішній малоросійський. Ці панни (до речі, свекруха панною вже не є, раз має сина) не нагадують "свекруху та невістку" – бо то поняття різночасні, а це одночасне.

– Русофобія – іманентна властивість усіх українських поетів?

– Фобія пригнобленої нації до гнобителя, її нівелятора, нищителя та губителя – цілком природне почуття (як ненависть мирної людини до розбійника, злодія) – це акт самооборони. Поети, коли вони не служать "дядькам отечества чужого", а є справжніми синами своєї нації, стають її живим голосом, ось чому так негативно ставилися до росіян І. Котляревський, Т. Шевченко, С. Руданський, Леся Українка та інші наші великі поети. Але серед них було немало рабів, "підніжків, грязі Москви" за Т. Шевченком, які задоволено і самоприниженo лизали їй... відомо що, хоч вона при цьому, і без цього, їх зневажала і плювала в обличчя, так чинить не лише до поетів, а й до усіх нас, досі.

– Були у Вашому житті періоди, коли Ви вимушені були писати в шухляду? Чи вдалося видати те, що колись писалось у стіл?

– Так! Від 1969 до 1979 року моїх книжок в Україні не видавали; я й справді активно писав до шухляди, яка й досі не спорожнилася. Але більшість своїх творів видати зумів, хоч і з труднощами, бо завжди був незалежним митцем, а таких работворна система не терпіла.

– Недуга правдолюбства виліковна?

– Очевидно, це іронічне запитання. Коли зникнуть у світі правдолюбці, які задля святої правди йшли і йдуть на великі жертви, життя стане безперспективне.

– На Ваш погляд, Валерію Олександровичу, наша нація щаслива? Якщо ні, то чому? А коли так, то наскільки?

– Немає націй цілком щасливих чи нещасливих. Пригноблена нація нещаслива через недолю ходити в ярмі, але вона щаслива, бо знаходить у собі силу встояти. Нація-хижак (імперіалістична) ніби й щаслива, бо нагарбала і нахапала чужих земель і натворила багато рабів, але, більшою мірою, вона нещаслива, бо задля цього пролила ріки крові і не відає любові до інших, а має душу розбійника – чи ж не нещастя? Маленька нація щаслива, бо не ображає сусідів-ближніх і живе своїм затишним життям, але вона й нещаслива, бо вовки довкола гострять на неї зуби й не раз пожирають. Велика нація ніби щаслива, бо має силу і славу, а нещаслива, бо її з'їдає пиха й самообдула, відтак не раз перетворюється на хижака і сіє зло. А чи ж щасливий той, що сіє зло? Українці були колись нацією імперіалістичною (в Київській державі), але щастя це їй не принесло, хоча довгий час тривала щасливо, однак і тоді її роздирали міжусіб'я. Так само й Галицько-Волинська держава, яка стала королівством, здається, була щаслива, але її пожерли сусіди. Жили українці на васальному праві, але з'їдалися самознищенням; були щасливі, бо тримали права та вольності, а нещасливі, бо мусили згинати перед варваром шию. Чи ж не наука теперішнім? Так, наша нація нещаслива, бо мала страшну й важку історію, але вона й щаслива, бо попри все устояла і збереглася. Однак їй треба самоусвідомитися і здобути не національну пиху, як у росіян, а гідність і стати нарешті господарями у своєму домі. Чи буде вона тоді щаслива? Не знаю, але достойна – так. Достойна в добрі, а не у злі.

Розмову вела
Лілія БОНДАРЧУК

ВИСТАВКА

УСМІШКА СВЯТОЇ ПАРАСКЕВИ

Старожитні волинські ікони демонструють у музеї народного декоративного мистецтва

Іван АНДРУСЯК,
"Нація і держава"

Мене завжди вражала кричуща невідповідність самих понять "ікона" і "музей". Сумовита музейна тиша налаштовує на зовсім інший лад сприйняття і духовного спілкування з шедевром, аніж той, до якого проситься ікона. І все ж тільки музей (хоч як це парадоксально й, очевидно, протиприродно) може дати живе уявлення про ікону як мистецьке явище, яке формує національну культуру.

Зокрема й про волинський іконопис XVII–XVIII століть, де лики святих виразно наділені типовими українськими рисами і справді ніби зійшли зі старожитніх родинних портретів. І це попри те, що іконописні канони напрочуд суворі й жодних "відступів" не передбачають, – а все ж художники зуміли виключно в рамцях цих канонів передати щось таке глибоко народне, індивідуальне, неповторне, істинне, що, власне, й зоветься душею. Бо ж чи завважували ви, якими рідними є лики святих на старожитніх українських іконах? Так ніби це наші предки дивляться на нас із вічності, лагідно, а водночас по-батьківськи суворо допитуючись: а як вам, любі наші нащадки, живеться у вирі постмодерної метушні? Чи не забули Бога, чи не відцуралися свого споконвічного українського єства? Перед ними, намоленими і глибоко духовно світлими, можна стояти годинами, органічно спілкуючись покрізь них із самим Господом...

Переконатися в цьому можна цими днями в музеї українського народно-декоративного мистецтва, – там якраз демонструється унікальна виставка волинських ікон напрочуд знакової для вітчизняної культури епохи бароко.

Такі закономірні, а водночас, у цьому контексті, зовсім неймовірні "штрихи життя" – це вражає найдужче. У святого Миколая XVII століття, який відкриває виставку, на лобі глибокі теплі хвилі зморщок – такі зморшки проступають лише від тихої лагідної усмішки... "Старозавітна Трійця" – знову ж таки, за дотримання всіх канонів, – зображає трьох утомлених життям волинянок із "мішками" під очима... Веселий вираз обличчя Богородиці XVIII століття і усміхнена свята Параскева...

Якби ці ікони зібрати в одному старовинному храмі, не "домішуючи" до них жодних "блискіток" від сучасних богомазів, – це було б ідеально. Але, на жаль, це навряд чи можливо...

ВІД АВТОРА

СВЯТО В САДИБІ МАРЧУКА

Ганна БАГРЯНА,
Конґрес Українських Націоналістів

Може, раз на сто років, а може й рідше, кожна маленька місцина на землі дарує світові талановиту і яскраву особистість. І тоді стає відомою, ваблячи інших людей. А з гордості за малу батьківщину народжується велике і щире почуття справжнього патріотизму.

У Макарівському районі на Київщині є мальовниче село Козичанка. У цьому селі виріс художник Анатолій Марчук. Доля не раз закидала його в інші країни, на чужі землі, але він щоразу повертався до рідних порогів. І навіть коли вже став видатним художником, завоював багато звань і нагород, провів понад сотню виставок в Україні й по світу, відчув: коріння його глибоко вросло в Козичанку, зберігши у собі генетичну пам'ять роду і рідної землі – так, що вже нікуди не втечеш від самого себе, адже всі живильні соки – в корінні. Анатолій збудував у рідному селі ошатну садибу, яку прикрасив оригінальними скульптурами – роботами друзів-колег, різьбленими дерев'яними ворітьми, іншими мистецькими витворами. Там Анатолій працює, проводить пленери, симпозіуми, творчі вечори. Аура в садибі справді дуже незвичайна. Здається, що потрапляєш в якийсь інший простоpовий і часовий вимір, де витає лише піднесений дух творчості, де думається лише про світле.

Художника Марчука знають у світі, але найдужче його люблять, здається, саме на Макарівщині, бо ж про рідний район він, звісно, дбає найбільше. Рік тому Анатолій заснував Макарівську картинну ґалерею сучасних українських художників з власної приватної колекції, а до того часу проводив у Макарові багато виставок і мистецьких заходів. Ось і на Маковея в садибі Марчука відбулося велике літературно-мистецьке свято. Анатолій зібрав художників, скульпторів, письменників, артистів, співаків, журналістів, аби разом з ними відсвяткувати чергову подію – 20 червня 2006 року йому присвоєно звання Заслужений художник України. Звучали виступи народного артиста України, лавреата премії ім. Т. Г. Шевченка Анатолія Паламаренка, також уродженця Макарівщини; пісні з репертуару легендарного ансамблю "Кобза" у виконанні його соліста Валерія Вітра. Виступили заслужені артисти України Василь Обручов та Василь Довжик, поети Анна Багряна, Олександр Кавуненко, Валентина Давиденко, Ганна Козаченко, прозаїк Владислав Тарашок. Прикрасили свято хорові та музичні ансамблі Макарівщини. А при вході в садибу можна було побачити виставку оригінальних гончарських робіт та оберегів, яку представили майстри Олексій Іванюк та Людмила Тесленко-Паламаренко.

"Я просто люблю жити красиво", – каже Анатолій Марчук, а краса життя, на його думку, і полягає в тому, аби кожен день нагадував свято – зі щирими усмішками друзів, з піснею, поезією, красивою музикою, ліричною природою рідного села, з можливістю дивувати і надихати інших людей.

НОВІ ВИДАННЯ

СВІТОЧІ ПЕРЕМИЩИНИ

"Українські Атени над Сяном" – так красиво називали колись Перемишль, який згадується в літописах ще з 981 року, з часів Володимира Великого. Свого часу він був навіть княжим, себто столицею окремого князівства; та навіть іще сотню років тому, за Австро-Угорщини, залишався третім містом у краї після Львова і Кракова. Але тепер українського Перемишля не існує на карті світу, є польське місто Пшемишль, – і, як казав незабутній професор Колесса після того, як Галичину окупували сов'єти, "нема на те ради".

Іван АНДРУСЯК,
"Нація і держава"

Історичне примирення і навіть тепла дружба усе ще постсов'єцької України і вже євросоюзівської Польщі – факт доконаний, закономірний, доречний і, без жодного сумніву, не потребує перегляду; в цьому годі сумніватися. Проте цей факт аж ніяк не означає безпам'ятства і не може слугувати виправданням забуття тих великих кривд, які нам доводилося пережити. Одна з них, іще вельми свіжа й болюча, сталася шістдесят років тому, коли сталінські сатрапи кроїли карту Європи як їм заманеться, за помахом пальця, незважаючи на розбиті долі мільйонів людей і національні кривди. Йдеться про сумнозвісну акцію "Вісла" 1947 року, в результаті якої зник із карти світу український Перемишль і з'явився польський Пшемишль, а українці Лемківщини, Перемищини, Любачівщини, Холмщини і Підляшшя були насильно відірвані від рідних місць і брутально переселені в інші краї.

Пам'ятати про цих людей і про край, який був і є органічною частиною України – наш святий обов'язок. На щастя, є люди, які виконують цей обов'язок із честю, і серед них – Ярослав Стех. Уродженець Перемищини, він належить до тих українців, яких невблаганне двадцяте століття добряче помучило по світах, перш ніж вони, всупереч злому льсові, зуміли-таки зреалізуватися. Відірваний від рідного коріння внаслідок горезвісної акції "Вісла", він спробував отримати вищу освіту в Київському університеті, але сов'єцька репресивна система не дозволила йому це зробити; відтак він повернувся в Польщу, але й там зазнавав переслідувань; згодом же зумів виїхати до Канади, де нарешті здобув вищу освіту і розпочав плідну журналістську діяльність, заразом спрагло збираючи найменші відомості про рідний край і особистостей, які були його чільними репрезентантами.

У висліді багаторічної копіткої праці народилася не просто книжка, а справдешня енциклопедія під назвою "Пропам'ятна книга українських діячів Перемищини XIX – XX століть", яка нещодавно побачила світ у львівському видавництві "Сполом". У ній нариси про понад три сотні українців – священиків, літераторів, підприємців, вояків Української Повстанської Армії, науковців, медиків, педагогів, культурних діячів тощо, – які своєю самовідданою працею на благо рідного краю і всім своїм життям доводили, що Перемищина, незалежно від лінії сучасних кордонів, була і є невід'ємною часткою українського національного простору. Є серед цих імен і більш відомі, такі, як визначний просвітитель, культуролог і композитор Анатолій Вахнянин; багатолітній в'язень сов'єтських концтаборів, один із авторитетних чільників Української греко-католицької церкви єпископ Павло Василик; засновниця першого в Галичині потужного українського підприємства – фабрики цукерок "Фортуна", основи знаменитого тепер "Світоча" Климентина Авдикович-Глинська; професор-історик Степан Томашівський; професор-геолог Роман Лещук; поетка Міля Лучак; академік-географ Степан Рудницький тощо. Є відомі й менше, – але праця кожного не забута. Як зазначають у післямові головний редактор видавництва "Сполом" Галина Капініс і академік УАН, голова товариства "Любачівщина" Михайло Герасимович, "пан Ярослав Стех працював і творив не з примусу і не за винагороду, а за покликом гарячого серця і з великої любові до рідної Перемиської землі та її людей. Він сплітав вінок пам'яті тим, хто напрочуд чесно виконував національний обов'язок, хто самозречено дбав, щоб негоди і вітри не рознесли зерняток того дивовижного насіння, яке всі ми успадкували і з допомогою якого нас ідентифікують як націю".

Попри те, що книжка вже побачила світ, робота над нею триває, – адже охопити всіх перемишців, які доклали зусиль до розвою рідного краю, вельми непросто. Відтак невдовзі слід сподіватися на нове, суттєво доповнене видання.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"

Замовлення №

Наклад 60 000 примірників

Ціна договірна